

HOTEL? MAMAHOTEL! KDY MLADÍ ČEŠI OPOUŠTĚJÍ SVÁ RODNÁ HNÍZDA

Všude dobře, doma u maminky nejlíp. Odstěhování od rodičů do vlastního bydlení je jedna ze zlomových událostí v životě každého člověka. Podle nedávného průzkumu Eurostatu je průměrný věk, kdy Češi odcházejí z domova 26,4 let. Dřív se osamostatňují dívky než chlapci. Proč? A jaké společenské faktory vůbec ovlivňují, kdy opustíme naše rodné hnízdo?

Snad každý, kdo už někdy bydlel nebo natrvalo bydlí sám bez rodičů, potvrdí, že tento krok je změna, která otočí život o 180 stupňů. Na jedné straně získá člověk nikým neomezenou svobodu, na druhé je však tato svoboda vyvažována novými povinnostmi. Z pohodlí domova se o sebe najednou musíte dennodenně starat od A do Z, nikdo za vás nic neudělá a kromě toho se musíte naučit sami hospodařit.

Své o tom ví i jednadvacetiletý Dominik, který studuje Politologii a mezinárodní vztahy na Karlově univerzitě. Dominik bydlí v Praze v bytě 3+1 se svojí přítelkyní a dvěma kamarády. Na živobytí si snaží vydělat sám, ale pomáhá mu i rodina. „Bez přispívání rodiny by to bylo

mnohem těžší. Pravděpodobně bych musel buď přestat jíst, nebo přestat spát a místo spánku chodit do práce. Nájmy v Praze jsou podraz na studenty,“ dodává. Na odstěhování se z domu si pochvaluje hlavně soukromí od rodičů a možnost zařídit si bydlení podle sebe.

Ne všichni studenti ale mají na práci, která by je dostatečně zabezpečila, při studiu prostor. Typickým příkladem jsou třeba medicí, jejichž studium je bezpochyby časově náročnější než velká spousta full-time prací.

Faktorů, které ovlivňují, kdy odejde dítě od rodičů, je opravdu hodně, což potvrzuje i socioložka Jana Klímová Chaloupková ze Sociologického ústavu Akademie věd ČR. „Sociologové odchod od rodičů chápou

jako součást širšího procesu přechodu do dospělosti. Ide o sérii dílčích přechodů, jejichž společným jmenovatelem je posun od ekonomické závislosti na rodičích k ekonomické nezávislosti a posun od orientační rodiny k založení vlastní rodiny (resp. vlastní domácnosti). Součástí takového přechodu je i ukončení studia, vstup do prvního zaměstnání, začátek prvního partnerského soužití či založení rodiny. Odchod od rodičů ale mohou ovlivňovat i další faktory, jako je ekonomická situace rodičů, rodinné vztahy, počet sourozenců nebo třeba rozvod rodičů," vysvětluje socioložka.

JINAK NA SEVERU, JINAK NA JIHU

Průměrný odchod z domu se v Evropské unii pohybuje na hranici 26 let, Česká republika je tedy lehce nad průměrem. Když však průměr rozdělíme podle pohlaví, objevíme velké rozdíly. Zatímco čeští chlapi zůstávají doma déle, v průměru do 27,7 let, dívky se většinou osamostatňují něco málo po dovršení pětadvacátého roku svého života. Podle Chaloupkové je důvod jasný – odchod od rodičů je velmi často spojen s počátkem partnerského soužití. „Věkový rozdíl partnerů je přitom v průměru několik let – ženy jsou v průměru o několik let mladší než jejich partneři, proto je věk mladých žen při odstěhování od rodičů o několik let nižší," popisuje socioložka.

Průměrný věk odchodu se liší vzestupně od severu k jihu. Nejdříve opouštějí své rodiče lidé v severských státech. Například ve Švédsku je to pouhých 21 let. Na druhém konci tohoto žebříčku figurují Malťané, kteří zůstávají doma až do svých dvaatřiceti. Socioložka Hana Hašková ve své knize *Vlastní cestou* tento rozdíl definuje doslova jako důsledek strukturálních, institucionálních i kulturních podmínek. Srozumitelně řečeno – tyto státy se nacházejí ve zcela jiné ekonomické i kulturní situaci. Mladí mají lepší podporu v severských státech, v jižních zemích je zase z kulturního hlediska poměrně obvyklé, že spolu v jednom domě žijí celé rodiny.

To potvrzuje i socioložka Chaloupková. „Skandinávský model se vyznačuje dřívějším odchodem od rodičů, odkladem založení rodiny do vyššího věku a častou kombinací studia a zaměstnání. Běžná je fáze samostatného bydlení či spolubydlení. Dobré podmínky k rychlému opuštění rodinného hnízda umožňuje přímá a univerzální finanční podpora sociálního státu, třeba stipendia pro studenty," upřesňuje. Pro jihoevropské země je podle ní delší soužití s rodiči typické. Odstěhování tady brání obtíž s dosažením stabilního zaměstnání, vysoká nezaměstnanost nebo nedostatek nájemního bydlení. Soužití s rodiči je navíc chápáno jako forma podpory dětí, která jim umožňuje spořit na pořízení vlastního bydlení. Odchod od rodičů je proto v těchto zemích často spojen až se sňatkem a založením vlastní rodiny.

NE VŽDY SE TO POVEDE

I tento trend se vyvíjí a s postupem času mění. Před rokem 1989 bylo typické, že odstěhování se z domu

bylo spojeno až s počátkem partnerského soužití a vstupem do manželství, po roce 1989 se podle Chaloupkové rozložení jednotlivých životních startů – profesního a rodinného – v životní dráze mladých lidí oddaluje. Zvyšuje se věk při založení první partnerské domácnosti, věk při narození prvního dítěte, prodlužuje se délka studia i období mezi koncem školy a počátkem partnerského soužití. Dříve nezvyklým trendem je odstěhování se od rodičů do samostatného bydlení bez partnera (partnerky), tzv. singles.

Hašková v knize *Vlastní cestou* potvrzuje, že mladí lidé v současné době odcházejí z domova později než generace jejich rodičů. Častější je také trend, kdy se jedinec po nějaké době samostatného života ve vlastní domácnosti opět vrací k bydlení se svými rodiči. Podle Chaloupkové za to mohou ekonomické důvody, případně rozpad manželství. Tato situace tak může typicky nastat v případech, že člověk ztratí zaměstnání a v důsledku toho si nemůže dovolit své vlastní bydlení, případně se z žen po rozvodu stávají matky samoživitelky a v těchto těžkých situacích je návrat k rodině jednou ze strategií, jak se dočasně s ekonomickým nedostatkem vyrovnat.

Pro některé je ale mamahotel natolik pohodlný, že ho nechtějí opustit za žádnou cenu. Pak může docházet k bizarním případům. V Česku byl třeba nedávno odsouzen na pět měsíců vězení čtyřiapadesátiletý muž, který nerespektoval vykázání z domu svých rodičů. I přesto, že měl dům opustit na příkaz policie a tento zákaz potvrdil i soud, neustále kontaktoval a obtěžoval svoje rodiče. Z toho plyne ponaučení, že přílišné mamánkovství se prostě nevyplácí. ☹

**PRŮMĚRNÝ
VĚK ODCHODU
OD RODIČŮ SE
V EVROPSKÝCH
STÁTECH LIŠÍ
VZESTUPNĚ OD
SEVERU K JIHU**